

2. Парадигматично изговореният Яворов

2.1. Парадигматични про- и опозиции

„Сетне Яворов съвсем се откъсна от нас и почна да говори за неща толкова много негови, че ни подлагаше на изпитание да го следваме.“

Вл. Василев

В този параграф ще разгърнем един критикоинтерпретативен сюжет, извлечен от рецензии, обзори и аналитични статии от периода 1901-1910 г., когато се създава парадигматичният образ на Яворов. От незавършена, с трудно установими белези, поезията на Яворов започва да се възприема като строго специфично явление. Нейната уникалност не е така странна и извънредна, а напротив – очаквана и закономерна последица от художествени натрупвания в хода на литературния процес. Очертавайки и разграфявайки образа на поета, парадигмата също расте, развива се, укрепва. Може да се каже, че тя е доста гъвкава при обговаряне на това „тъмно чедо от провинцията“ (д-р Кръстев). Понякога изменя свои твърди оценки и това отчетливо може да се проследи у най-авторитетните ѝ представители – д-р Кръстев, Пенчо Славейков, Б. Ангелов. Всъщност налице са доста основания да твърдим, че съзряването на поета води до съзряване на парадигматичния говор за него. От рязък, по-беден откъм тезиси и смисли, влят в безупречно фиксирани опозиции *Яворов – Вазов*, *Яворов – Пенчо Славейков*, *Яворов – младите поети символисти*, той става уклончив, внимателно претеглящ везните за и против, т.е. по-нюансиран, обживян и прецизен спрямо творбите на поета. През десетгодишния период, през който институционализира Яворов, за да може адекватно да се съотнася спрямо това индивидуално развитие, тя е принудена значително да омекоти своите ан-